

हेलम्बु गाउँपालिका

हेलम्बु राजपत्र

खण्ड: ७

संख्या: ७

मिति : २०८१/०४/१५

भाग — ३

“हेलम्बु गाउँपालिकाको
सामुहिक खेती कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि,
२०८०”

सामुहिक खेती कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८०

प्रस्तावना

हेलम्बु गाउँपालिकाका कृषकहरुलाई कृषि पेशातर्फ आकर्षित गरी गाउँपालिकालाई कृषिमा आत्मनिर्भर तथा सम्भाव्य बालीहरु निर्यात गर्न सक्ने अवस्थामा पुर्याउन कृषक लक्षित क्रियाकलापको माध्यमबाट कृषि सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयनलाई सहज बनाउन वाञ्छनीय भएकाले, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ११ (ण) को उपदफा (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी “हेलम्बु गाउँपालिकाको “सामुहिक खेती कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८०” तयार गरी जारी गरिएको छ।

गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०८१/०२/१४ गते

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: यस कार्यविधिको नाम “हेलम्बु गाउँपालिकाको “सामुहिक खेती कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८०” रहेको छ।

यो एन स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन भएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

क. “गाउँपालिका” भन्नाले हेलम्बु गाउँपालिका कार्यालय, हेलम्बुलाई सम्झनुपर्दछ।

ख. “कार्यालय” भन्नाले अनुदान प्रवाह गर्ने निकाय वा हेलम्बु गाउँपालिकालाई सम्झनुपर्दछ।

ग. “पहिलो पक्ष” भन्नाले हेलम्बु गाउँपालिकालाई सम्झनुपर्दछ।

घ. “दोस्रो पक्ष” भन्नाले कृषक/कृषि समूह/सहकारी/फर्म/टोल विकास समिति वा अनुदानग्राही सम्झनुपर्दछ।

ङ. “अनुदानग्राही” भन्नाले व्यवसायिक तथा पोषण सुरक्षाका लागि सामूहिक वा व्यक्तिगत रूपमा खाद्यान्न, तरकारी, फलफुल खेती, पशुपालन तथा मल आदि कार्यालयबाट अनुदान लिने कृषक/कृषि समूह/सहकारी/फर्म/टोल विकास समिति तथा कृषि उद्यमीलाई सम्झनुपर्दछ।

च. “प्रस्ताव” भन्नाले कार्यक्रममा उल्लेख कार्य गर्नका लागि अनुदानग्राहीले पेश गरेको विस्तृत कार्ययोजना सहितको विवरणलाई सम्झनुपर्दछ।

छ. “सेवाग्राही” भन्नाले कृषि प्रवर्द्धनको लागि कार्यालयबाट अनुदान सहयोग लिने अनुदानग्राही तथा पोषण सुरक्षाका लागि कार्यालयबाट कृषिजन्य सहूलियत प्राप्त गर्ने कृषकलाई सम्झनुपर्दछ।

ज. “वडा” भन्नाले हेलम्बु गाउँपालिका भित्रका सबै वडा कार्यालयलाई सम्झनुपर्दछ।

झ. “सहकारी” भन्नाले कृषि व्यावसाय प्रवर्द्धनमा टेवा पुर्याउने कृषि सहकारी, दुग्ध सहकारी, चिया/कफी सहकारी लगायतका सहकारीलाई सम्झनुपर्दछ।

ञ. “सामुहिक खेती” भन्नाले ५ रोपनी भन्दा बढी क्षेत्रफलमा लगाईएको कृषिजन्य (खाद्यान्न, तरकारी, तेलहन, दलहन, फलफुल, मसला, चिया, कफी, अलैंची) आदि खेतीलाई सम्झनुपर्दछ।

ट. “पकेट क्षेत्र” भन्नाले उत्पादनको अनुकूल हेरी कृषि अध्ययनबाट क्षेत्रगत उत्पादनको लागि तोकिएको विशेष उत्पादन क्षेत्रलाई सम्झनुपर्दछ।

परिच्छेद- २

कार्यक्रमको उद्देश्य र सञ्चालन प्रक्रिया

३. कार्यक्रमको उद्देश्य:

क) कृषि उत्पादन बढ्न गई कृषकहरूको आय स्तरमा वृद्धि भई स्थानीय खाद्य तथा पोषण सुरक्षामा समेत टेवा पुर्याउने।

ख) स्थानीय श्रोत साधनको अधिकतम प्रयोग गरी बाली उत्पादन लागतलाई न्युनीकरण गरी कृषकलाई आत्मनिर्भर बनाउने।

ग) समुहमा खेती गर्ने बानीको अवलम्बन गर्न सहयोग पुर्याउने।

ग) कृषक समूह/सहकारीको माध्यमबाट स्थानीय हाटबजार संचालन गर्न सहयोग पुर्याउने।

४. लक्षित समूह: कृषक/कृषक समूह/कृषि फर्म/कृषि सहकारी र उत्पादन तथा बजारीकरण र मूल्य शृङ्खलासँग सम्बन्धित सरोकारवाला सबै।

५. प्रमुख क्रियाकलापहरू: कृषि विकास शाखाले गाउँसभाबाट विनियोजित बजेटलाई मध्यनजर गरी कार्यालय प्रमुखबाट लागत अनुमान स्वीकृत गराई तपसिलका क्रियाकलापहरू पर्ने गरी कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्नेछ:

क) कार्यक्रम व्यावस्थापन, तालिम गोष्ठी तथा प्रदर्शनी:

सामुहिक खेती कार्यक्रम संचालन तथा कार्यान्वयनका लागि आवश्यक गोष्ठी र बैठक आयोजना, कार्यक्रम संचालनका लागि सूचना आव्हान, सूचना प्रसारण, निवेदन संकलन, लाभग्राही छनौटका लागि स्थलगत सम्भाव्यता अध्ययन र भ्रमण जस्ता क्रियाकलाप गर्न सकिनेछ।

ख) कृषि बाली उत्पादन गर्ने कृषक/कृषक समूह/कृषि फर्महरूलाई बालीको निःशुल्क किट तथा बीउ वितरण:

पालिका भित्र रहेका कृषक/कृषक समूह/सहकारी तथा फर्मको मागको आधारमा तरकारी, खाद्यान्न, दलहन, मसलाबाली, तेलहन तथा आलुका जातको बीउ ७५% अनुदानमा वितरण गर्न सकिनेछ।

ग) उर्वराशक्ति सुधार:

गाउँपालिकाले कम्तिमा १५ घरपरिवारको समूहमा सामाग्रीमा ५०% तथा प्रति परिवार रु १२०००/- का दरले दिने गरी सम्झौता गराई भकारो सुधार/सुधारिएको गोठेमल वा कम्पोष्टमल तयारी कार्यक्रम संचालन गर्न सकिनेछ।

घ) बजारीकरण:

अ) कृषक समूह/सहकारीको माध्यमबाट स्थानीय हाट बजार वा संकलन केन्द्रको स्थापन गरी कृषिजन्य उत्पादनमा प्रोत्सहान गर्न सकिनेछ।

आ) उत्पादन, भण्डारण तथा प्रशोधनमा आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरू जस्तै: हाते ट्याक्टर, चुट्ने र फल्ने मेसिन बीउ भण्डारण व्याग, सिड विन, कुट्ने, पिस्ने मेसिन, स्प्रे/पावर स्प्रे, थोपा सिचाई सेटमा ५०% अनुदान वितरण गर्न सकिनेछ।

इ) तथ्याङ्क संकलन, समिक्षा तथा प्रगती प्रतिवेदन: कृषि शाखाले यस कार्यक्रमको तथ्याङ्क संकलन, समिक्षा र प्रगती प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

६. अपेक्षित उपलब्धिहरू:

क) स्थानीय स्तरमा भएका स्रोत साधनको उच्चतम प्रयोग गरी उत्पादन लागतलाई न्युनीकरण तथा कृषकको क्षमतामा वृद्धि भएको हुनेछ।

ख) गाउँपालिका भित्र कृषिबालीको उत्पादन तथा प्रवृद्धन भई कृषकहरूको आय स्तरमा वृद्धि एवम स्थानीय खाद्य तथा पोषण सुरक्षामा समेत टेवा पुगेको हुनेछ।

७. कार्यक्रम सञ्चालन हुने बाली: यस कार्यविधिले निर्धारण गरेका अनुसूची-१ बमोजिमका बालीहरूमा कार्यक्रम संचालन हुनेछ।

८. कार्यक्रम संचालन विधि/न्युनतम मापदण्ड/प्रासङ्गिक विषय: पालिकाले १५ दिने सार्वजनिक सूचना मार्फत प्रस्ताव आव्हान गर्नेछ। सूचना पश्चात अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन पेश गर्नुपर्नेछ र छनौट भएका लाभग्राहीहरूसँग अनुसूची-३ बमोजिम सम्झौता गरिनेछ। यस कार्यक्रम अन्तर्गत उत्पादनसँग सम्बन्धित क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दा सम्भव भए सम्म कृषक समूह/कृषि सहकारी मार्फत एकीकृत रूपमा स-साना उत्पादन क्षेत्र बनाई लागु गर्नुपर्नेछ। त्यस्ता उत्पादन क्षेत्र पकेट तथा ब्लक निर्माण गर्न सकिने छ र तोकिएका बालीहरूमा कार्यक्रम संचालन गर्दा न्युनतम पनि ५ रोपनी जग्गामा खेती गरिएको हुनुपर्नेछ। कार्यक्रम संचालन गर्दा माथि उल्लेखित क्रियाकलापहरूसँग सम्बन्धित अन्य क्रियाकलाप गर्न सकिनेछ।

परिच्छेद-३

विविध

९. कार्यक्रमको आर्थिक पक्ष/खर्च मापदण्ड/नर्मस: सामुहिक खेती अन्तर्गत माथि उल्लेखित शिर्षकका कार्यक्रम संचालन गर्ने बाहेकको कार्यक्रम गर्नुपर्दा पालिकाबाट ५० प्रतिशत, ७५ प्रतिशत र शत प्रतिशत सम्म अनुदान दिन सकिनेछ।

१०. बजेटको व्यवस्था: सामुहिक खेती उत्पादन कार्यक्रम संचालनका लागि गाउँसभाले आवश्यक बजेटको व्यवस्था गर्नेछ।

११. भुक्तानी प्रक्रिया: आर्थिक विकास समितिबाट कार्यक्रम सञ्चालनका लागि छनौट भई कार्यक्रम संचालन गरेका लाभग्राहीले कृषि प्राविधिकको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन सहित कार्यक्रमको लागि आवश्यक बिल, भर्पाई र कार्यक्रम झल्किने फोटोहरू पेश गरी भुक्तानीको लागि आएका कार्यक्रमको कार्यविधि र लागत ईष्टिमेट अनुसार नियमानुसार करकट्टी गरी बाकी हुन आउने रकम बैंक खाता मार्फत भुक्तानी गरिनेछ।

१२. अनुगमन/मुल्याङ्कन: गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष वा आर्थिक विकास संयोजकको अध्यक्षतामा कृषि शाखा प्रमुखको सदस्य सचिव रहने गरी अनुगमन समिति गठन गरी सो समितिबाट तोकिएअनुसार कृषि अनुदानको उपयोग गरे वा नगरेको सम्बन्धमा अनुगमन गर्नेछ। अनुगमनमा खटिए बापत समितिका पदाधिकारीहरूलाई कानून बमोजिम दैनिक भत्ता उपलब्ध हुनेछ।

१३. बाधा बड्काउ फुकाउने:

क. यो कार्यविधि कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा अड्काउ परेमा सो फुकाउने अधिकार हेलम्बु गाउँ कार्यपालिकाको हुनेछ।

ख. यो कार्यविधिलाई आवश्यकता अनुसार गाउँ कार्यपालिकाले संशोधन तथा परिमार्जन गर्न सक्नेछ।

अनुसूची (१)

दफा ७ सँग सम्बन्धित

गाउँपालिकाले निर्धारण गरेका सामुहिक खेतीका लागि बालीका जातहरु

१. खाद्यन्न बाली:

- क) धान
- ख) मकै
- ग) गहुँ

२. तरकारी बाली:

- क) काउली
- ख) बन्दा
- ग) गोलभेडा
- घ) खुर्सानी
- ङ) आलु
- च) कुरिलो

३. कोशेबाली:

- क) सिमी
- ख) बोडी

४. तेलबाली:

- क) तोरी
- ख) रायो

५. मसला बाली:

- क) अदुवा
- ख) बेसार
- ग) लसुन
- घ) प्याज
- ङ) धनियाँ

६. अन्य बाली:

- क) गाँजर
- ख) मुला
- ग) चिया
- घ) कफी
- ङ) अलैंची

अनुसूची (२)

कार्यक्रम मागको आवेदन फारम ढाँचा

श्रीमान प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
हेलम्बु गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
हेलम्बु, सिन्धुपाल्चोक ।

विषय: सामुहिक खेती उत्पादन कार्यक्रम सम्बन्धमा ।

महोदय,

प्रस्तुत विषयमा त्यस कार्यालयबाट संचालन गरिने सामुहिक खेती उत्पादन कार्यक्रम प्राप्तिका लागि हाम्रो कृषक समूह/सहकारी संस्थाको निर्णय प्रतिलिपी र तपसिलको विवरण सहित यो निवेदन पेश गरिएको छ । कार्यालयले तोकिएको कार्यविधिहरू अपनाई सोही अनुसार कार्यक्रम संचालन गर्न पुर्ण रूपमा मञ्जुर भएको व्यहोरा समेत अनुरोध छ ।

तपसिल:

१. कार्यक्रम मागको निवेदन
२. सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस
३. समूह/सहकारीको हकमा कार्यक्रम माग सम्बन्धि निर्णय
४. दर्ता प्रमाणपत्र, प्यान नं र कर चुक्ताको प्रतिलिपि
५. कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धि प्रतिबद्धता पत्र
६. अन्य आवश्यक कागजातहरू ।

अनुसूची (३)

सामुहिक खेती उत्पादन कार्यक्रम सम्झौता पत्रको नमूना
हेलम्बु गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय, बागमती प्रदेश, हेलम्बु सिन्धुपाल्चोक र
श्री बीच
..... संचालनको लागि सम्झौता पत्र।

यो सम्झौता पत्र कार्यालय (यस पछिको पहिलो पक्ष भनिएको)
र कृषक/समूह/सहकारी संस्था वडा नं
टोल (यस पछिको दोस्रो पक्ष भनिएको) तपसिलको शर्त बमोजिमको कुराहरुलाई पालना
गर्ने कुरा मञ्जुर गरिन्छ।

१. यो सम्झौता, सम्झौता भएको मिति देखि प्रारम्भ भएको मानिनेछ र
यो सम्झौतामा संलग्न स्वीकृत प्रस्तावना/इष्टिमेट बमोजिमको कार्य यथाशिघ्र संचालन
गरी मिति गते सम्म सम्पन्न गरेर आवश्यक कागजात सहित दोस्रो पक्षले
पहिलो पक्ष समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।

२. यस सम्झौता बमोजिमको कार्यक्रम सम्बन्धी कार्य दोस्रो
पक्ष आफैले गर्नुपर्नेछ। दोस्रो पक्ष आफैले नगरी अन्य व्यक्ति वा संस्था मार्फत गराउन
पाइने छैन।

३. प्रथम पक्षले दोस्रो पक्षलाई रकम भुक्तानी गर्दा सम्बन्धित प्राविधिकको प्रतिवेदन र
आवश्यकता अनुसार आयोजना निरीक्षण गरी रकम भुक्तानी गरिनेछ। साथै
अनुदानग्राहीले रकम भुक्तानी माग्दा कार्यक्रम सम्पन्नको कार्यक्रम झल्कने फोटोहरु र
बिल भर्पाई पेश गर्नुपर्नेछ।

४. अनुदान बापत रु.....(अक्षरुपीमात्र)
नियमानुसार करकट्टी गरी बैंक खाता मार्फत भुक्तानी गरिनेछ।

५. दोस्रो पक्षको लापरबाहीको कारणबाट कार्य सम्पन्न नभई हानी नोक्सानी भएमा
त्यसको सम्पूर्ण जिम्मेवारी दोस्रो पक्षको हुनेछ।

६. सम्झौता बमोजिमको कार्य गर्ने सम्बन्धमा कुनै विवाद आएमा दुवै पक्षको
उपस्थितिमा समझदारी गर्न सकिनेछ र प्रथम पक्षको निर्णय नै अन्तिम निर्णय हुनेछ।

७. कृषि उत्पादन सामाग्री, बिउ तथा औजार उपकरण खरिद गर्दा आधिकारिक श्रोत
केन्द्रबाट मात्र खरिद गर्नुपर्नेछ।

८. दुवै पक्षबीच सम्झौता भएको मिति देखी लागू हुने गरी प्रथम पक्षलाई कार्यक्रम
संचालन गर्नको लागि कार्य आदेश दिएको मानिनेछ।

९. यो सम्झौतामा उल्लेख भएका कुराहरुमा यस बमोजिम र अन्य कुराहरुमा
प्रचलित एन नियमानुसार हुनेछ।

प्रथम पक्ष

दस्तखतः

नाम :

पदः

मितिः

कार्यालयको छापः

दोस्रो पक्ष

दस्तखतः

नामः

पदः

मितिः

संस्थाको छापः

साँझी

दस्तखतः

नाम :

पदः

मितिः

कार्यालयको छापः

आज्ञाले,
राजुभाइ श्रेष्ठ
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत